ECLI:LV:RIRT:2021:1108.C33344321.3.S

Civillieta Nr. C33344321
C-3443-21/24

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Jūrmalā 2021. gada 8. novembrī

Rīgas rajona tiesa
tiesnese Ilze Freimane
rakstveida procesā izskatīja vienkāršotās procedūras civillietu SIA "GelvoraSergeļ" prasībā pret /pers. A/ par naudas piedziņu.

Aprakstošā daļa

[1] SIA "GelvoraSergeļ" 2021. gada 12. martā cēla tiesā prasību vienkāršotās procedūras lietā pret /pers. A/ par naudas piedziņu.

Prasītāja lūdz piedzīt galveno parādu 1197,84 *euro*, parāda atgūšanas izdevumus 17 *euro*, līgumiskos nokavējuma procentus 73,75 *euro* par laiku līdz 2015. gada 3. augustam, līgumsodu 119,78 *euro* par laiku līdz 2015. gada 3. augustam, likumiskos nokavējuma procentus 399,13 *euro* par laiku no 2015. gada 3. augusta līdz 2021. gada 19. februārim un tiesas izdevumus, kā arī atzīt tiesības saņemt likumiskos 6 % gadā no nesamaksātās summas par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai).

Prasība pamatota ar šādiem apstākļiem.

[1.1] Starp AS "Nomo.lv" un /pers. A/ 2014. gada 23. decembrī noslēgts nomas līgums, saskaņā ar ko atbildētājam iznomāts /ierīce/. Preces vērtība noteikta 1197,84 *euro* un nomas periods – 24 mēneši.

Prece tika nodota atbildētāja valdījumā līguma parakstīšanas brīdī.

[1.2] Starp SIA "GelvoraSergeļ" un AS "Nomo.lv" 2015. gada 27. jūlijā noslēgts cesijas līgums, saskaņā ar ko prasītājai 2015. gada 12. augustā pārgāja no līguma izrietošās prasījuma tiesības pret atbildētāju.

[1.3] Pretēji līguma noteikumiem atbildētājs neveica ikmēneša nomas maksājumus, līdz ar to AS "Nomo.lv" 2015. gada 3. augustā īstenoja savas tiesības vienpusēji atkāpties no līguma, lūdzot nodot iznomāto preci.

Neskatoties uz to, atbildētājs nav atdevis iznomāto preci, līdz ar to atbildētājam jāsedz galvenais parāds 1197,84 *euro* un parāda ārpustiesas atgūšanas izdevumi 17 *euro*.

[1.4] Saskaņā ar līguma noteikumiem atbildētājam aprēķināti līgumiskie nokavējuma procenti, kuru likme ir 1 % no atlikušās parāda summas par katru nokavējuma dienas, bet pēc vienpusējas atkāpšanās no līguma aprēķināti likumiskie nokavējuma procenti, kuru apmērs ir 6% gadā no neatmaksātā parāda.

Tāpat par saistību neizpildi vispār aprēķināts līgumsods, kas, ievērojot labas ticības principu, samērīguma un dispozivitātes principu, tika samazināts līdz 10 % no galvenā parāda summas 1197,84 *euro*, nelūdzot piedzīt līgumsodu preces vērtībā.

[1.5] Prasība pamatota ar Civillikuma 1., 1587., 1589., 1651. pantu, 1652. panta 3. punktu, 1662., 1716., 1717., 1720., 1753., 1756., 1759., 1763., 1765., 1770., 1773., 1775., 1779., 1793., 1801., 1828., 1832., 1838., 1811., 1934., 1943., 1946. un 2021. pantu.

[2] Tiesā 2021. gada 4. oktobrī saņemts /pers. A/ rakstveida paskaidrojums, kurā atbildētājs norāda, ka pēc citas personas /vārds/ lūguma uz sava vārda noslēdza līgumu, taču pats preci nekad nav redzējis un nav lietojis. Visus ar līguma noslēgšanu saistītos jautājumus organizēja/vārds/, kurš arī apņēmās veikt visus maksājumus.

Atbildētājs viņam bija nodevis visus brīdinājumus, taču viņš nav sedzis nepieciešamos maksājumus un uz zvaniem neatbild.

Ņemot vērā minēto, /vārds/izmantoja atbildētāja uzticību, lai iegūtu telefonu.

Atbildētājs izprot, ka ir vainīgs, ka ir piekritis parakstīt līgumu, taču vienlaikus lūdz paskaidrot tiesu, kā rīkoties.

[3] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{25} panta noteikumiem lietas dalībniekiem par lietas izskatīšanu rakstveida procesā paziņots likumā noteiktajā kārtībā, līdz ar to tiesa nekonstatē šķēršļus lietas izskatīšanai pēc būtības.

Motīvu daļa

[4] Pārbaudījusi un novērtējusi prasības pieteikumu un lietā esošos rakstveida pierādījumus, tiesa atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma daļēji šādu apsvērumu dēļ.

[4.1] Prasītāja lūdz piedzīt no atbildētāja parādu, kas izriet no 2014. gada 23. decembra nomas līguma Nr. AG2486955.

Lietā nodibināts, ka 2015. gada 27. jūlijā starp SIA "GelvoraSergeļ" kā cesionāru un AS "Nomo.lv" kā cedentu noslēgts cesijas līgums, ar ko prasītāja 2015. gada 12. augustā tika nodotas prasījuma tiesības pret cedenta parādniekiem, tajā skaitā visas blakus tiesības un prasījumus.

Cesijas līguma pielikuma Nr. 1 izraksts apstiprina, ka AS "Nomo.lv" nodevusi prasītājai prasījuma tiesības pret atbildētāju, kas izriet no nomas līguma (*lietas 13. lapa*).

Civillikuma 1793. panta 3. punkts noteic, ka prasījumi var pāriet no agrākā kreditora uz jaunu ar cesiju, kura notiek pēc tiesiska darījuma, vienalga, vai kreditors to noslēdzis uz likumiska pienākuma pamata, vai labprātīgi. Savukārt Civillikuma 1798. pantā noteikts, ka par cesijas priekšmetu var būt visādi prasījumi, vienalga, vai tie izriet no līguma, vai no neatļautas darbības, starp tiem arī tādi, kuriem vēl nav iestājies termiņš, kā arī nosacīti un pat

nākami, un nedroši.

Atbilstoši Civillikuma 1800. pantam prasības cesija, ja par to nav citādi norunāts, atzīstama par paša tā prasījuma cesiju, kurš ir prasības priekšmets; bet uz cesionāru (1801. p.) pāriet tikai prasījuma tiesība, bet ne tā līgumiskā attiecība, no kuras šī tiesība izriet.

Civillikuma 1801. pantā noteikts, ka cesijas līgumu starp prasījuma atdevēju kreditoru (cedentu) un to personu, kam to atdod (cesionāru), var noslēgt jebkādā formā. Parādnieka piekrišana, pret kuru prasījums vērsts, nav vajadzīga, un cesija ir spēkā, pat ja viņš neko par to nezina. Saskaņā ar Civillikuma 1805. pantu cesionārs var no cesijas brīža darboties ar kreditora tiesībām un uz šā pamata rīkoties ar prasījumu, cedēt to savukārt citam un izlietot to pret parādnieku.

Attiecīgi Civillikuma 1806. panta pirmā daļa paredz, ka cesionārs gan neiegūst ar cesiju vairāk un lielākas tiesības, nekā bijušas cedentam, bet pats prasījums pāriet uz viņu ar visām pie tā piederīgām un cesijas brīdī jau pastāvošām tiesībām, pat arī tad, ja tās būtu pamatotas uz personīgu labvēlību pret cedentu, ciktāl par tām nav tieši noteikts izņēmums no šā noteikuma.

Tādējādi tiesa atzīst, ka prasītāja uz 2015. gada 27. jūlija cesijas līguma pamata ieguvusi prasījuma tiesības pret atbildētāju.

[4.2] Saskaņā ar Civillikuma 1402. pantu saistību tiesības rodas no tiesiska darījuma.

Civillikuma 1587. pantā noteikts, ka tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto.

Atbilstoši 2014. gada 23. decembra līgumam AS "Nomo.lv" nodeva atbildētājam lietošanā uz 24 mēnešiem preci – /ierīce/–, nosakot, ka katru mēnesi veicami maksājumi 49,91 *euro*. Savukārt līguma 2.3. apakšpunkts paredz, ka nomnieks ir tiesīgs preci lietot tikai savām personīgajām un ģimenes vajadzībām, neizmantojot to savā vai trešo personu profesionālajā darbībā.

Līgumā paredzēta tiesība izpirkt preci, paredzot, ka pirmajos 24 mēnešos izpirkuma maksu piedāvā iznomātājs, bet pēc nomas termiņa beigām izpirkuma maksa ir 1 *euro*. Vienlaikus tiesa secina, ka līgums primāri vērsts nevis uz īpašuma tiesību pāreju, bet gan telefona nodošanu atbildētāja lietošanā, līguma 10.4. pantā paredzot, ka pēc nomas termiņa beigām atbildētājam ir pienākums atgriezt preci, preces iepakojumu un tās dokumentāciju.

Tādējādi tiesa atzīst, ka konkrētais līgums nav uzskatāms par nomaksas pirkuma līgumu, jo visu līgumā paredzēto maksājumu veikšanas rezultātā atbildētājs neiegūst īpašuma tiesības. Attiecīgi līguma 11. punktā noteiktās izpirkuma tiesības paredz atsevišķas vienošanās noslēgšanu par preces pirkumu, līdz ar to faktiski līdzēji atrunā tiesības vēlāk noslēgt pārjaunojuma līgumu, mainot līdzēju starpā pastāvošo tiesisko attiecību raksturu.

Tāpat nav pamata vērtēt līguma atbilstību Komerclikuma 463. pantā definētajam līzinga regulējumam, jo no līguma teksta neizriet, ka līdzēju tiesiskajās attiecībās tika iesaistīta trešā persona (pārdevējs), no kura AS "Nomo.lv" iegādājās telefonu ar nolūku to nodot atbildētāja lietošanā.

Ievērojot to, ka AS "Nomo.lv" nodeva atbildētāja lietošanā telefonu par atlīdzību, paredzot pienākumu to atgriezt pēc līguma termiņa beigām, atbilstoši Civillikuma 2112. un 2124. panta nosacījumiem pušu starpā pastāvēja nomas un īres tiesiskās attiecības. Vienlaikus tiesa secina, ka telefona nodošanas mērķis nav peļņas gūšana, līdz ar to puses noslēgušas īres līgumu.

Kaut arī līdzēji kļūdaini norāda, ka to starpā noslēgts nomas līgums, tiesa atzīst, ka līguma noteikumi nav pretrunā īres tiesiskajam regulējumam, līdz ar to pieļaujama atsaukšanās uz līguma noteikumiem, lietojot tajā iekļauto terminoloģiju, tiktāl, ciktāl tie nav pretrunā īres tiesisko attiecību būtībai.

No līguma 5.3. apakšpunkta izriet, ka atbildētājs ieguva lietošanā preci, parakstot kurjera iesniegto līgumu, līdz ar to atsevišķa nodošanas-pieņemšanas akta parakstīšana nebija nepieciešama.

Tā kā atbildētājs parakstīja līgumu, atbilstoši Civillikuma 1431. pantam atbildētājs piekrita līguma saturam un uzņēmās no tā izrietošās saistības. Tādējādi tieši atbildētāja lietošanā tika nodots mobilais telefons, par ko viņam bija pienākums veikt ikmēneša maksājumus.

Tiesa norāda, ka šī pienākuma pastāvēšanu attiecībā pret prasītāju neietekmē atbildētāja vienošanās ar trešajām personām par to, kurš faktiski lieto preci. Turklāt atbildētāja rīcība, nododot telefonu trešās personas lietošanā, vērtējama kā līguma 7.5. apakšpunkta pārkāpums, jo atbildētājam bija nepieciešams saņemt AS "Nomo.lv" rakstveida piekrišanu.

Attiecīgi ir izprotams, ka atbildētājs uzticējās, ka trešā persona godprātīgi izpildīs to starpā panākto vienošanos, taču tas neatbrīvo atbildētāju no līgumā paredzētās atbildības par nevērīgu izturēšanos pret preci vai maksājumu neveikšanu.

Vienlaikus tiesa izskaidro, ka tas neliedz atbildētājam izvērtēt nepieciešamību īstenot savu tiesību un likumisko interešu aizsardzību par iespējamo trešās personas veikto aizskārumu gan ārpustiesas kārtībā, gan vēršoties tiesā vai citās institūcijās.

[4.3] Civillikuma 2141. pants paredz, ka nomniekam un īrniekam jāsamaksā nomas un īres maksa līgumā noteiktos termiņos.

Lietā nav strīda par to, ka maksājumi netika veikti, līdz ar to atbilstoši līguma 10.2.1. apakšpunktam AS "Nomo.lv" bija tiesīga 2015. gada 3. augustā vienpusēji atkāpties no līguma, nosakot termiņu preces atgriešanai līdz 2015. gada 8. augustam.

No līguma 1. punktā iekļautās definīcijas izriet, ka preces vērtība 1197,84 *euro* atbilst nomas maksas kopējam apmēram par visu nomas termiņu (49,91 *euro* x 24 mēneši).

Civillikuma 2144. pants paredz īres maksājuma apmēru vienīgi gadījumos, ja no līguma atkāpjas īrnieks, kas juridiskajā literatūrā skaidrots ar to, ka patvaļīga izbeigšana no īrnieka puses var radīt zaudējumus izīrētājam (*sk. Civillikuma komentāri. Saistību tiesības (1401.-2400.p.). Sagatavoja autoru kolektīvs prof. K.Torgāna zinātniskajā redakcijā, Rīga: Mans īpašums, 2000, 484. lpp*). Tādējādi tiesa atzīst, ka arī gadījumos, kad izīrētājs atkāpjas no īres līguma tādu apstākļu dēļ, kas saistīti ar īrnieka vainojamu rīcību, viņš ir tiesīgs pieprasīt īres maksu pilnā apmērā. Šāda atziņa it īpaši attiecināma uz konkrētās lietas apstākļiem, kad īres maksa atbilst preces vērtībai, taču atbildētājs nav veicis nedz nomas maksājumus, nedz atgriezis preci pēc AS "Nomo.lv" pieprasījuma, kad tā vienpusēji atkāpās no līguma.

Turklāt arī līguma 10.3. apakšpunkts noteic, ja līgums tiek izbeigts pirms termiņa atliktā maksājuma perioda laikā, nomniekam ir pienākums maksāt iznomātājam nomas maksu par visu preces nomas periodu, sākot no līguma noslēgšanas.

Atbildētājs nav īstenojis savas procesuālās tiesības un saskaņā ar Civillikuma 1838. panta pirmo daļu nav iesniedzis pierādījumus, kas apliecina līgumā paredzēto maksājumu veikšanu. Tāpat atbildētājs nav apstrīdējis prasītājas iesniegto aprēķinu.

Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka prasība daļā par parāda 1197,84 *euro* piedziņu ir apmierināma.

[4.4] Prasītāja lūdz piedzīt no atbildētāja līgumiskos nokavējuma procentus.

Atbilstoši Civillikuma 1652. panta pirmās daļas 3. punktam parādnieka nokavējums ar visām tā sekām iestājas, kad viņš palaidis garām termiņu, kas nolikts izpildīšanai vai nu ar likumu, vai ar līgumu, vai pēc parašas.

No Civillikuma 1756. un 1757. panta izriet, ka līdzēji var nolīgt procentus, konkrēti nosakot to apmēru.

Līguma 9.1. apakšpunkts paredz, ja nomnieks nav veicis līguma maksājumu samaksu līgumā noteiktajā termiņā un apmērā, nomnieks maksā nokavējuma procentus 1 % apmērā no laikā nenomaksātās summas par katru nokavējuma dienu.

Tiesa atzīst, ka atbildētāja pieļautais saistību izpildes nokavējums ir pamats apmierināt prasību daļā par nokavējuma procentu 73,75 *euro* piedziņu, kas aprēķināti par laiku līdz 2015. gada 3. augustam, kad AS "Nomo.lv" vienpusēji atkāpās no līguma.

[4.5] Prasītāja lūdz piedzīt no atbildētājas arī likumiskos nokavējuma procentus, kas aprēķināti par laiku pēc vienpusējas atkāpšanās no līguma līdz prasības pieteikuma par parāda piedziņu sastādīšanai.

Saskaņā ar Civillikuma 1759. panta 1. punktu procenti jāmaksā arī bez noteiktas norunas, uz likuma pamata par katru parāda samaksas nokavējumu.

Civillikuma 1765. panta pirmā daļa paredz, ka gadījumā, ja likums nosaka aprēķināt likumiskos procentus, tas ir, seši procenti no simta gadā. Saskaņā ar minētā panta ceturto daļu likumiskie nokavējuma procenti ir aprēķināmi tikai no paša kapitāla jeb neatmaksātā pamatparāda summas. Ja noliktajā termiņā nesamaksā procentus vismaz par gadu, tad pēc kreditora pieprasījuma par viņam pienākošos procentu summu aprēķina likumiskos procentus par minēto termiņu.

Tiesa atzīst, ka atbildētājas pieļautais saistību izpildes nokavējums ir pamats apmierināt arī prasību daļā par likumisko nokavējuma procentu 399,13 *euro* piedziņu par laika posmu no 2015. gada 4. augusta līdz 2021. gada 19. februārim.

[4.6] Prasītāja lūdz piedzīt no atbildētāja līgumsodu.

Atbilstoši līguma 9.10. apakšpunktam, ja nomnieks neatgriež iznomātāja pārstāvim preci saskaņā ar Vispārējo noteikumu 9.7. vai 10.4. apakšpunktu, nomnieks maksā iznomātājam līgumsodu preces vērtības apmērā.

Saskaņā ar Civillikuma 1716. panta otro daļu puses pielīgušas līgumsodu par saistību neizpildi vispār, līdz ar to tā mērķis ir nodrošināt kreditoram zināmu mantisku labumu kā aizvietojumu gadījumā, ja parādnieks neizpilda savas saistības.

Turklāt no Civillikuma 1718. panta un 1720. panta 2. punkta izriet, ka gadījumā, ja kreditors izvēlas līguma izpildi, viņš nevar vienlaikus lūgt līgumsoda samaksu nedz pilnā, nedz daļējā apmērā. Minētais vienlaikus atbilst līgumsoda institūta būtībai, kas vērsta nevis uz parādnieka sodīšanu, bet gan ir viens no saistību izpildes nodrošināšanas veidiem.

No prasītājas paskaidrojumiem secināms, ka tā piedzen parādu pilnas nomas maksas apmērā, jo tai netika atdota iznomātā prece.

Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka šāda rīcība izslēdz prasītājas tiesības vienlaikus piedzīt līgumsodu par saistību neizpildi vispār, jo tā izšķirusies novērst tai nodarīto kaitējumu citādākā veidā, tā vietā piedzenot parādu neatgrieztās preces vērtībā.

Tā kā līgumsoda piedziņa konkrētajos apstākļos ir pretrunā normatīvo aktu regulējumam un līgumsoda institūta būtībai, nav arī pamata turpmāk vērtēt jautājumu par tā apmēra samērīgumu.

Šādos apstākļos tiesa atzīst, ka prasība daļā par līgumsoda 119,78 *euro* piedziņu ir noraidāma.

[4.7] Prasītāja lūdz tiesu piedzīt no atbildētāja parāda atgūšanas izdevumus.

Saskaņā ar Parādu ārpustiesas atgūšanas likuma 5. panta pirmo daļu parāda atgūšanas pakalpojuma sniedzējs ir tiesīgs kreditora vārdā vai uzdevumā atgūt parādu, ja ir reģistrējies kā komersants vai profesionālās darbības veicējs un saņēmis speciālo atļauju (licenci) parāda atgūšanai.

Prasības pieteikumā norādīts, ka prasītāja ir parāda atgūšanas pakalpojuma sniedzēja un viņai radušies parāda atgūšanas izdevumi 17 *euro*.

No Patērētāju tiesību aizsardzības centra mājaslapā pieejamās publiskās informācijas ir redzams, ka prasītāja ir licencēta ārpustiesas parādu atgūšanas pakalpojumu sniedzēja.

Pamatojoties uz Parādu ārpustiesas atgūšanas likuma 6. pantu un Ministru kabineta 2013. gada 29. janvāra noteikumu Nr. 61 "Noteikumi par parāda atgūšanas izdevumu pieļaujamo apmēru un izdevumiem, kuri nav atlīdzināmi" 2. punktu, arī prasība daļā par parāda atgūšanas izdevumu piedziņu apmierināma pilnīgi.

[5] Civilprocesa likuma 41. panta pirmajā daļā noteikts, ka pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Ja prasība apmierināta daļēji, šajā pantā norādītās summas piespriež prasītājam proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram.

Prasītāja veikusi tiesas izdevumu samaksu 276,60 *euro*, ko veido valsts nodeva 271,13 *euro* un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 5,47 *euro*.

Pamatojoties uz minēto, no atbildētāja par labu prasītājai piedzenami tiesas izdevumi 258,26 *euro*, kas aprēķināti proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram (93,37 %).

[6] Ievērojot Civilprocesa likuma 204.[1] panta pirmās daļas nosacījumus, tiesa atzīst par pamatotu noteikt, ka spriedums atbildētājam labprātīgi izpildāms 10 dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz minēto un saskaņā ar Civilprocesa likuma 5. panta pirmo daļu, 8. panta pirmo daļu, 92.–97. pantu, 189.–193. pantu, 250.[25] un 250.[27] pantu, tiesa

nosprieda

prasību apmierināt daļēji.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, SIA "GelvoraSergel", reģistrācijas numurs 40103837691, labā galveno parādu 1197,84 euro, parāda atgūšanas izdevumus 17 euro, līgumiskos nokavējuma procentus 73,75 euro par laiku līdz 2015. gada 3. augustam, likumiskos nokavējuma procentus 399,13 euro par laiku no 2015. gada 4. augusta līdz 2021. gada 19. februārim un tiesas izdevumus 258,26 euro, kopā piedzenot 1945,98 euro (viens tūkstotis deviņi simti četrdesmit pieci euro, 98 centi).

Atzīt SIA "GelvoraSergel", tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt no /pers. A/ likumiskos 6 % gadā no pamatparāda summas, ņemot vērā nosacījumu, ka procentu pieaugums apstājas, sasniedzot pamatkapitāla lielumu.

Noraidīt prasību daļā par līgumsoda 119,78 euro piedziņu.

Spriedums izpildāms labprātīgi 10 (desmit) dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Samaksa *SIA "GelvoraSergel", reģistrācijas numurs 40103837691,* labprātīgi veicama "Swedbank" AS norēķinu kontā Nr. LV46HABA0551039500305.

Spriedumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijai 20 (divdesmit) dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas, apelācijas sūdzību iesniedzot Rīgas rajona tiesā, ja pastāv kāds no Civilprocesa likuma 440.[2] pantā noteiktajiem apelācijas tiesvedības ierosināšanas pamatiem.

Tiesnese I.Freimane